cestou pandektního práva do moderních zákoníkův občanských. Jedna část jejich má původ v právu rodinném, v poměrech mezi rodiči a dětmi. Jsou to zejména závazky alimentační a dotační. Staré právo jich neznalo. Jich základem byla pietas, nikoli právo. Magistrát vynucoval v klasické době jejich splnění administrativním rozkazem (cogere, iubere). U Justiniana je pro ně dána žaloba všeobecná, condictio ex lege, condictio generalis. Druhá skupina závazků vyšla historicky z praetorských interdiktů. K interdiktům pojily se někdy jisté praestationes personales, na př. vzešla povinnost náhrady škody, pokud byla způsobena neuposlechnutím interdiktu. Vývojem a zejména přeměnou práva procesního interdictum zmizelo a na ony praestationes poskytována jest actio utilis ex causa interdicti. Dalším pramenem byly stipulationes praetoriae, a to cautionales. Praetor vyžadoval u některých jednání vždy stipulationes určitého obsahu, jako na př. cautionem damni infecti nebo cautionem usufructuariam. Později se rozumějí tyto závazky samy sebou (cautio dammi infecti), i když se ony stipulace neučiní, a i když se stanou, slouží pouze k zajištění nároků, stávají se z nich stipulationes conventionales. Na vývoji interdicti de precatio a actionis damni infecti objasnil přednášející markantně souvislost práva římského s právem moderních zákonníkův občanských, u interdicta de precario s § 974 o. z. o., u actionis damni infecti s §y 346 a 1319 o. z. o. Proslovy obou učitelů a přednáška prof. Boháčka byly odměněny hlučným upřímným potleskem svědčícím, že se posluchačstvo nejen vposlouchalo, nýbrž i vžilo. —i—

Smírčí a rozhodčí řízení pracovní v Mexiku a v Australii. Dekretem presidenta ze 17. září 1927 byla v Mexiku zřízena ústřední smírčí a rozhodčí rada pro řešení pracovních sporů, složená paritně ze zástupců zaměstnavatelů a zaměstnanců a z jednoho člena nezávislého, jmenovaného ministerstvem průmyslu, obchodu a práce. Kromě toho byly zřízeny obvodní rady smírčí. Prováděcí nařízení ministerské z 23. září 1927 upravuje podrobně chod celého systému. Neodvislým členem ústřední rady jest přednosta odboru práce v ministerstvu a jest také jejím předsedou. Jmenuje ho ministr, který může sám radě předsedati, kdykoliv to uzná za vhodné. Ústřední rada zasedá buď ve speciálních výborech nebo v plenu. V plenárních zasedáních zabývá se otázkami všeobecnými, jež se týkají průmyslu celého státu, ve výborech speciálních pak otázkami, jež spadají do kompetence dvou neb více rad obvodních, jde-li jen o jediný podnik neb jedno průmyslové odvětví. Obvodní rady smírčí jsou složeny z jednoho jmenovaného člena jako předsedy a po jednom zástupci zaměstnaneckém a zaměstnavatelském. Přísedící rad musí býti mexické státní příslušnosti; vyloučeni jsou státní úředníci a příslušníci kleru. Řízení se provádí tím způsobem, že rada zakročující na žádost strany v instanci prvé pokusí se nejprve o smír. Činnost obvodních rad omezuje se jedině na toto řízení smírčí. Je-li bezvýsledné, může kterákoliv ze stran vyvolati rozhodčí výrok ústřední rady, proti němuž není opravného prostředku. Smír před radou učiněný je rovnocenný rozhodčímu nálezu. O vykonatelnosti nálezů platí obecné předpisy práva občanského a rada má právo vynucovati provedení svých nálezů a usnesení peněžitými pokutami neb vazbou. — Na obdobných zásadách je vybudován vládní návrh zákona o pracovním řízení rozhodčím v konfederaci australské. Návrh je sice jen novelou zákona z r. 1926, buduje však od základů celý systém, sjednocuje porůzně dosud předpisy v různých státech konfederace a zřízením ústředního rozhodčího soudu dociluje jednotné judikatury v otázkách pracovních. Řízení počíná také zde nejprve řízením smírčím, které provádí buď smírčí komisař trvale jmenovaný pro ten který obor průmyslu a místní obvod anebo smírčí soudce stranami svobodně zvolený. Nedojde-li ke smíru, předloží se věc soudu rozhodčímu. Od tohoto soudu může kterákoliv ze stran žádati, aby bylo uznáno, že je oprávněna prohlásiti stávku nebo výluku. Prohlášení stávky neb výluky bez předchozího nálezu rozhodčího soudu podléhá značným trestům. Ponechává tedy systém

vlastní rozřešení konfliktu hospodářskému boji zaměstnavatelů a zaměstnanců a omezuje činnost rozhodčího soudu na rozhodnutí o právu na stávku pokud se týče výluku. — V obou systémech proniká však důležité a v oboru řešení pracovních sporů stále více se uplatňující řízení smírčí, které ve většině případů učiní zbytečným rozhodčí nález a umožňuje urovnání sporu ještě ve stadiu, kdy mysli stran nejsou sporným projednáváním rozjitřeny. Tím, že se řízení smírčí svěřuje zvláštním orgánům věci znalým a stranám blízkým, je pak umožněn zdárný jeho výsledek. K. Gerlich.

LITERATURA.

Manfredi Siotto-Pintór, La dottrina dell' immunità degli Stati esteri dalla giurisdizione interna e la recentissima giurisprudenza italiana. — 1927. (Zvláštní otisk z »Festgabe für Fritz Fleiner zum 60. Geburtstag 24. Januar 1927). — Ve Fleinerově poctě dotkl se Siotto-Pintór, profesor florencké university, důležitého problému z oboru procesního práva mezinárodního, totiž otázky exempce cizích států z pravomoci tuzemských soudů ve světle nejnovější italské judikatury. Problém, o nějž tu běží, stal se i u nás akutním (srv. naši judikaturu v Právníku, 1920, str. 95 a n., 1921, str. 312 a n., 1923, str. 197 a n.); takže nebude bez významu, když upozorníme na italské hledisko.

Italské soudy měly poslední dobou několikrát příležitost dotknouti se dané otázky a podobně zdůvodniti své stanovisko, čímž upoutaly znovu pozornost internacionalistů na problém, který se v teorii dostal do mrtvého bodu. Autor nechce rozbírati jednotlivá období vědecké diskuse, jež byla vedena o rozsahu soudní exempce cizích států, nýbrž upozorniti na argumenty italské judikatury, která stojí proti tradičním názorům teorie i prakse. Jde tu o 4 rozsudky, jež byly vyneseny: dne 13. února 1924 římským soudem, dne 4. května 1925 odvolacím soudem janovským, dne 12. června 1925 kasačním soudem království a dne 13. března 1926 týmž soudem.

Římský soud vyšel z úvahy, že soudní funkce je výronem suverenity a že se nemůže tak vykonávati, aby porušovala suverenitu cizího státu. Potvrzení tohoto názoru shledal v mezinárodních zvyklostech, jež sankcionují soudní imunitu diplomatických zástupců, a nelze-li proti těmto soudně zakročiti, byl by to logický protiklad, kdyby se kompetence tuzemských soudů mělo vztahovati na civí stát, který diplomatičtí zástupci representují. Také nelze činiti rozdílu mezi akty vládními a obyčejnými akty soukromo-právními, v nichž není angažována suverenní osobnost státní. Podobné rozlišování že bylo vybudováno podle střihu jednotlivého státu a že proto nemůže míti všeobecného významu. Konečně že jest obtížno rozlišovati mezi činností politickou a nepolitickou, kterou stát vykonává. Imunita, jež přísluší státům, může arci přijíti z úvahy, jakmile zúčastněný stát se podrobí tuzemské jurisdikci. To se může státi výslovně nebo i mlčky, na př. získá-li cizí stát v tuzemsku nemovitost nebo zřídí-li v něm nějaký podnik.

Odvolací soud janovský také má za to, že tuzemský stát, jakmile uznal druhý stát za stát suverenní, nemůže tento stát podrobovati své jurisdikci. Ale hned dodává, že tato zásada platí jen tehdy, když stát jedná toliko jako představitel kolektivní moci. Jakmile stát jedná more et jure privatorum, je podřízen těm všem normám, jež postihují cizince vůbec, takže tam, kde přestává činnost státu jako útvaru politického, přestává i platnost práva mezinárodního. Odvolací soud poukazuje k tomu, že jinaký postup nelze zdůvodniti chybějícím výslovným prohlášením států a že nedostatek takového prohlášení není nahrazen všeobecným a konstatním postupem států, aby se mohlo důvodně tvrditi, že se v příslušném směru vytvořila norma obyčejového práva.